

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (antroji kolegija) SPRENDIMAS

2015 m. spalio 15 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Direktyva 92/83/EEB — Akcizų už alkoholį ir alkoholinius gėrimus struktūrų suderinimas — 27 straipsnio 1 dalies d punktas — Atleidimas nuo suderinto akcizo — Etilo alkoholis — Naudojimas vaistų gamybai skirtai įrangai ir patalpoms valyti ir dezinfekuoti“

Byloje C-306/14

dėl *Varhoven administrativen sad* (Bulgarija) 2014 m. birželio 19 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2014 m. birželio 25 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Direktor na Agentsia „Mitnitsi“

prieš

Biovet AD

TEISINGUMO TEISMAS (antroji kolegija),

kurį sudaro pirmosios kolegijos pirmininkė R. Silva de Lapuerta (pranešėja), einanti antrosios kolegijos pirmininkės pareigas, teisėjai J. L. da Cruz Vilaça, A. Arabadjiev, C. Lycourgos ir J.-C. Bonichot,

generalinis advokatas Y. Bot,

posėdžio sekretorius M. Aleksejev, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2015 m. balandžio 30 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- *Direktor na Agentsia „Mitnitsi“*, atstovaujamo V. Tanov, S. Yordanova, N. Yotsova-Toteva ir S. Genova,
- *Biovet AD*, atstovaujamos A. Ivanov,
- Bulgarijos vyriausybės, atstovaujamos E. Petranova, D. Drambozova ir M. Georgieva,
- Portugalijos vyriausybės, atstovaujamos L. Inez Fernandes, N. Vitorino, ir M. Rebelo,
- Europos Komisijos, atstovaujamos M. Wasmeier ir D. Roussanov,

* Proceso kalba: bulgarų.

susipažinęs su 2015 m. birželio 4 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,
priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 1992 m. spalio 19 d. Tarybos direktyvos 92/83/EEB dėl akcizų už alkoholį ir alkoholinius gėrimus struktūrų suderinimo (OL L 316, p. 21; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 9 sk., 1 t., p. 206) 27 straipsnio 2 dalies d punkto aiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Direktor na Agentsia „Mitnitsi“* (Muitinės departamento direktorius, toliau – *Direktor*) ir *Biovet AD* (toliau – *Biovet*) ginčą dėl suderinto akcizo taikymo etilo alkoholiui, kurį *Biovet* naudoja valymui ir dezinfekcijai.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

- 3 Direktyvos 92/83 devyniolikta ir dvidešimta konstatuojamosios dalys išdėstytos taip:

„kadangi Bendrijos lygmeniu būtina nustatyti, kad nuo mokesčių atleidžiamos tos prekės, kurios yra pervežamos iš vienos valstybės narės į kitą;

kadangi vis dėlto yra galimybė leisti valstybėms narėms pasirinkti, ar atleisti nuo mokesčių galutinius vartotojus savo šalies teritorijoje“.
- 4 Pagal šios direktyvos 19 straipsnio 1 dalį valstybės narės apmokestina etilo alkoholį akcizo mokesčiu.
- 5 Tos pačios direktyvos 27 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Valstybės narės atleidžia nuo mokesčių produktus, kuriems taikoma ši direktyva, nuo suderintų akcizų [Valstybės narės atleidžia produktus, kuriems taikoma ši direktyva, nuo suderintų akcizų] tokiomis sąlygomis, kurias jos nustato, siekdamos užtikrinti, kad tais atleidimais būtų galima teisingai ir tiesiogiai pasinaudoti ir išvengti bet kokių išsisukinėjimų, vengimo ar piktnaudžiavimo:

a) kai platinamas visiškai denatūruotas pagal bet kurios valstybės narės reikalavimus alkoholis ir apie tokius reikalavimus buvo tinkamai pranešta bei jie buvo patvirtinti pagal šio straipsnio 3 ir 4 dalyse įtvirtintas nuostatas. <...>;

b) kai jie yra denatūruoti pagal bet kurios valstybės narės reikalavimus ir vartojami bet kokio ne žmonių vartojimui skirto produkto gamybai;

<...>

d) kai jie yra naudojami [1965 m. sausio 26 d. Tarybos] Direktyvoje 65/65/EEB [dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su vaistais, suderinimo (OL 22, 1965, p. 369)] apibrėžtų vaistų gamybai;

<...>“

6 Tos pačios direktyvos 27 straipsnio 2 dalies d punkte numatyta:

„Valstybės narės produktus, kuriems taikoma ši direktyva, [gali] atleisti nuo suderinto akcizo mokesčio tokiomis sąlygomis, kurias jos nustato siekdamos užtikrinti, kad tuo atleidimu būtų galima teisingai ir tiesiogiai pasinaudoti bei išvengti bet kokių išsisukinėjimų, vengimų ar piktnaudžiavimo tais atvejais, kai jie vartojami:

<...>

d) gamybos procesuose, su sąlyga, kad galutiniame produkte nėra alkoholio“.

Bulgarijos teisė

- 7 Pagal pagrindinės bylos aplinkybėms taikytinos redakcijos Akcizų ir akcizais apmokestinamų prekių sandėlių įstatymo (*Zakon za aktsizite i danachnite skladove*, toliau – ZADS; DV, Nr. 91, 2005 m. lapkričio 15 d.) 22 straipsnio 4 dalies 4 punktą grąžinamas akcizas, sumokėtas už alkoholį ir alkoholinius gėrimus, panaudotus gamybos procesuose, su sąlyga, kad galutiniame produkte nėra alkoholio.
- 8 ZADS 22 straipsnio 7 dalyje patikslinta, kad taikant šio įstatymo 22 straipsnio 4 dalies 4 punktą įtrauktais į gamybos procesą ir panaudotais jame nelaikomi alkoholis ir alkoholiniai gėrimai, panaudoti kaip valymo priemonės.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 9 *Biovet* gamina vaistines medžiagas ir prekiauja veterinariniais vaistais, žemės ūkio produktais ir žmonėms skirtais vaistais.
- 10 Vykdydama vaistų gamybos veiklą, *Biovet* naudoja etilo alkoholį, būtent 70 % etanolio ir vandens tirpalą, techninei įrangai ir gamybos įrenginiams, taip pat patalpoms ir darbo paviršiams valyti ir dezinfekuoti.
- 11 2012 m. rugsėjo 14 d. *Biovet* pateikė prašymą grąžinti akcizą už 271 litrą etilo alkoholio, naudoto šiais tikslais laikotarpiu nuo 2012 m. rugpjūčio 1 d. iki rugpjūčio 31 d.
- 12 *Nachalnik na Mitnitsa „Plovdiv“* (Plovdivo miesto muitinės viršininkas) sprendimu buvo atsisakyta grąžinti akcizą. Šis sprendimas buvo apskųstas administracine tvarka ir patvirtintas *Direktor* sprendimu.
- 13 Dėl pastarojo sprendimo *Biovet* pateikė skundą *Administrativen sad Sofia-grad* (Sofijos miesto administracinis teismas, Bulgarija); šis teismas nusprendė, kad valymas ir dezinfekcija yra skirtinga veikla, jie sudaro galutinio produkto, kurio sudėtyje nėra alkoholio, gamybos proceso dalį, todėl akcizas, sumokėtas už dezinfekcijai panaudotą alkoholį, pagal ZADS 22 straipsnio 4 dalies 4 punktą turi būti grąžintas, o šio straipsnio 7 dalis jam netaikytina.
- 14 *Direktor* apskundė *Administrativen sad Sofia-grad* sprendimą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui.

15 Šiomis aplinkybėmis *Varhoven administrativen sad* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

- „1. Kokia yra Direktyvos 92/83 27 straipsnio 2 dalies d punkte vartojamos sąvokos „gamybos procesas“ prasmė ir ar ši sąvoka apima valymą ir (arba) dezinfekciją, kaip procesus, kuriais siekiama tam tikro švarumo laipsnio, numatytus pagal gerą vaistų gamybos praktiką?
2. Ar pagal Direktyvos 92/83 27 straipsnio 2 dalies d punktą tuo atveju, kai valstybių narių teisės aktuose numatytas gamybos procese panaudoto alkoholio atleidimas nuo suderinto akcizo su sąlyga, kad galutiniame produkte nėra alkoholio, leidžiama nustatyti taisyklę, pagal kurią taikant šį atleidimą panaudotu gamybos procese nelaikomas alkoholis, panaudotas kaip valymo priemonė?
3. Ar, atsižvelgiant į teisinio saugumo ir teisėtų lūkesčių apsaugos principus, leidžiama įtvirtinti nedelsiant taikomą (t. y. nesuteikiant ūkio subjektams protingo termino, kad suderintų savo elgesį) fikciją, kaip antai numatytą ZADS 22 straipsnio 7 dalyje, apribojančią valstybės narės savo nuožiūra taikant grąžinimo procedūrą nustatytą atleidimą nuo akcizo už alkoholį, kuris naudotas kaip valymo priemonė?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo ir antrojo klausimų

- 16 Pirmuoju ir antruoju klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar Direktyvos 92/83 27 straipsnio 2 dalies d punktą reikia aiškinti taip, kad, jeigu valstybė narė priima teisės aktą, įgyvendinantį šioje nuostatoje numatytą atleidimą nuo mokesčio, šį atleidimą galima taikyti etilo alkoholiui, naudotam vaistų gamybai skirtai įrangai ir patalpoms valyti ir dezinfekuoti, ir ar prireikus ši valstybė narė, įgyvendindama nurodytą atleidimą, gali netaikyti jo etilo alkoholiui, naudotam šiais valymo ir dezinfekcijos tikslais.
- 17 Visų pirma primintina, kad iš nusistovėjusios Teisingumo Teismo praktikos matyti, jog pagal bendradarbiavimo tarp nacionalinių teismų ir Teisingumo Teismo procedūrą, įtvirtintą SESV 267 straipsnyje, pastarasis nacionaliniam teismui turi pateikti naudingą atsakymą, kuris leistų išspręsti šio nagrinėjama bylą. Tokiu atveju Teisingumo Teismui gali tekti performuluoti jam pateiktus klausimus (žr. Sprendimo *Brasserie Bouquet*, C-285/14, EU:C:2015:353, 15 punktą). Tai, kad nacionalinis teismas formaliai pateikė prejudicinį klausimą, nurodydamas tam tikras Sąjungos teisės nuostatas, netrukdo Teisingumo Teismui pateikti šiam teismui išsamaus išaiškinimo, kuris gali būti naudingas sprendimui jo nagrinėjamoje byloje priimti, neatsižvelgiant į tai, ar prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas apie tai užsimena savo pateiktuose klausimuose. Šiuo atžvilgiu Teisingumo Teismas turi iš visos nacionalinio teismo pateiktos informacijos, ypač iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą motyvuojamosios dalies, atrinkti aiškintinus Sąjungos teisės klausimus, atsižvelgdamas į bylos dalyką (žr. Sprendimo *Essent Energie Productie*, C-91/13, EU:C:2014:2206, 36 punktą).
- 18 Kadangi iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad *Biovet* prašo grąžinti akcizą, jos sumokėtą už etilo alkoholį, naudotą jos vykdomai vaistų gamybai skirtai įrangai ir patalpoms valyti ir dezinfekuoti, reikia išnagrinėti, ar tokiai situacijai, kokia susiklostė pagrindinėje byloje, taikomas Direktyvos 92/83 27 straipsnio 1 dalies d punktas. Jei taip būtų, šį alkoholį būtina reikėtų atleisti nuo akcizo mokesčio pagal šią nuostatą, todėl neberekėtų tikrinti, ar šiai situacijai taikomas šios direktyvos 27 straipsnio 2 dalies d punktas.

- 19 Vadinas, pirmąjį ir antrąjį klausimus reikia performuluoti taip, kad jais iš esmės siekiama sužinoti, ar Direktyvos 92/83 27 straipsnio 1 dalies d punktas aiškintinas taip, kad šioje nuostatoje numatytas privalomas atleidimas nuo mokesčio taikomas etilo alkoholiui, kurį įmonė naudoja vaistų gamybai skirtai įrangai ir patalpoms valyti ir dezinfekuoti.
- 20 Šiuo klausimu pažymėtina, kad pagal šios nuostatos formuluotę, kurioje numatyta, jog valstybės narės atleidžia alkoholinius produktus, kuriems taikoma Direktyva 92/89, nuo suderintų akcizų, kai jie naudojami vaistų gamybai, šio atleidimo taikymo tikslais nereikalaujama nei kad šie produktai būtų tiesiogiai naudojami vaistų gamybai, nei kad jų būtų vaistų, kurių gamybai jie naudoti, sudėtyje.
- 21 Žinoma, pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką Direktyvoje 92/83 numatytais atleidimo atvejais, be kita ko, siekiama neutralizuoti akcizų poveikį alkoholiui kaip tarpiniam produktui, esančiam kitų komercinių ar pramoninių produktų sudėtyje. (žr. Nutarties *Asprod*, C-313/14, EU:C:2014:2426, 16 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).
- 22 Tačiau tai nėra vienintelis šiuo atleidimu siekiamas tikslas, nes kai kuriais atvejais, kaip antai numatytais šios direktyvos 27 straipsnio 1 dalies a ir b punktuose, susijusiuose su pagal valstybės narės reikalavimus visiškai denatūruotu alkoholiu ir taip denatūruotu alkoholiu, naudotu ne žmonių vartojimui skirtų produktų gamybai, alkoholis atleidžiamas nuo suderinto akcizo, net jei jis nebuvo naudojamas kaip tarpinis produktas, esantis kitų produktų sudėtyje.
- 23 Toks taip pat yra Direktyvos 92/83 27 straipsnio 1 dalies d punkte numatytas atleidimo atvejis, kuriuo siekiama neutralizuoti suderinto akcizo poveikį vaistų gamybai naudojamam alkoholiui, nesvarbu, ar jo yra šių vaistų sudėtyje, ar jis reikalingas tik jų gamybai, tačiau nepatenka į jų sudėtį.
- 24 Nagrinėjamu atveju neginčijama, kad būtent vykdydama vaistų gamybos veiklą *Biovet* prašė grąžinti akcizą, jos sumokėtą už etilo alkoholį, naudotą įrangai ir patalpoms valyti ir dezinfekuoti.
- 25 Iš Teisingumo Teismui pateiktos medžiagos matyti, kad vaistų gamybai naudojamų įrangos, įrenginių ir patalpų dezinfekcija yra būtinas jų gamybos proceso etapas, o dezinfekcijai būtina naudoti etilo alkoholį. Šiuo požiūriu vaistų, palyginti su kitais produktais, gamybos proceso ypatumas tas, kad jam taikomos labai griežtos higienos taisyklės. Kaip pažymėjo prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, pagrindinėje byloje nagrinėjama dezinfekcija siekiama sunaikinti ligas sukeliančius mikroorganizmus, nes jų neturi būti pagal normas dėl mikrobus vaistų sudėtyje.
- 26 Vadinas, kadangi ši dezinfekcija neatsiejama vaistų gamybos proceso dalis, jai naudojamas etilo alkoholis turi būti laikomas naudojamu „vaistų gamybai“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 92/83 27 straipsnio 1 dalies d punktą.
- 27 Todėl pagal šią nuostatą šis alkoholis turi būti atleistas nuo suderinto akcizo atitinkamos valstybės narės nustatytais sąlygomis, skirtomis teisingam ir tiesioginiam nurodytoje nuostatoje numatytam atleidimo taikymui užtikrinti ir bet kokiems išsisukinėjimams, vengimui ar piktnaudžiavimui išvengti.
- 28 Šiomis aplinkybėmis į pirmąjį ir antrąjį klausimus reikia atsakyti: Direktyvos 92/83 27 straipsnio 1 dalies d punktas aiškintinas taip, kad šioje nuostatoje numatytas privalomas atleidimas nuo mokesčio taikomas etilo alkoholiui, kurį įmonė naudoja vaistų gamybai skirtai įrangai ir patalpoms valyti ir dezinfekuoti.

Dėl trečiojo klausimo

- 29 Atsižvelgiant į pateiktus atsakymus į pirmąjį ir antrąjį klausimus, į trečiąjį klausimą atsakyti nereikia.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 30 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiai teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (antroji kolegija) nusprendžia:

1992 m. spalio 19 d. Tarybos direktyvos 92/83/EEB dėl akcizų už alkoholį ir alkoholinius gėrimus struktūrų suderinimo 27 straipsnio 1 dalies d punktas aiškintinas taip, kad šioje nuostatoje numatytas privalomas atleidimas nuo mokesčio taikomas etilo alkoholiui, kurį įmonė naudoja vaistų gamybai skirtai įrangai ir patalpoms valyti ir dezinfekuoti.

Parašai.